

25 de maig de 2017

Enquesta de condicions de vida. Any 2016

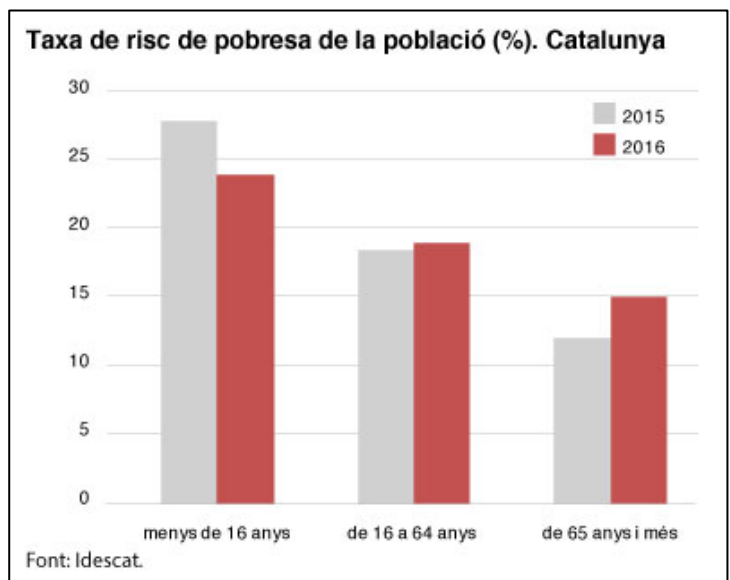
La taxa de risc de pobresa se situa en el 19,2% de la població l'any 2016 a Catalunya

El 6,5% de les llars han demanat ajuda a familiars, amics o entitats

L'indicador relatiu de risc de pobresa (que mesura la proporció de persones que tenen ingressos baixos en relació amb el conjunt de la població) se situa en el 19,2% l'any 2016, segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). La taxa és similar a la del 2015 (19,0%), però aquesta estabilitat no es trasllada a tots els grups d'edat, ja que els menors de 16 anys milloren la taxa de risc de pobresa en 3,9 punts percentuals, mentre que els majors de 65 anys l'empitjoren en 2,9 punts.

Els resultats que avui es presenten incorporen noves preguntes i també guanyen fiabilitat, gràcies a l'ampliació de la mostra de l'Enquesta de condicions de vida que l'Idescat ha dut a terme a Catalunya, en col·laboració amb l'INE i amb el suport del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Com a novetat, les preguntes que s'han incorporat se centren en aspectes específics de la població en risc d'exclusió social. Així, el 6,5% de les llars catalanes

declaren haver demanat ajuda a familiars, amics o entitats privades o religioses per a aliments, roba o altres béns bàsics durant l'any 2016. Concretament, un 4,4% manifesten haver demanat ajuda a familiars i amics, un 1,0% a entitats privades o religioses i un 1,1% ha demanat ajuda tant a familiars i amics com a entitats. La propensió a demanar ajuda és superior en les llars d'una sola persona (10,9%) i de més de 5 membres (15,3%). També afecta més les dones (7,2%) que els homes (5,1%) i els menors de 16 anys (7,9%) que els majors de 65 (3,3%).

També s'ha obtingut informació del nombre de llars que, per dificultats econòmiques, han deixat de disposar d'alguna de les fonts d'energia habituals. Així, l'1,4% de les llars catalanes declaren que durant l'any 2016 han estat privades, per causes econòmiques i almenys en una ocasió, d'una font d'energia necessària per realitzar les activitats de la vida diària.

Els ingressos mitjans nets per persona augmenten a Catalunya per tercer any consecutiu

L'any 2016, els ingressos mitjans nets per persona han estat de 12.660 euros¹, un 3,1% més que l'any anterior, quan es va registrar una variació del 0,6%. Els ingressos mitjans nets anuals de les llars han estat de 31.339 euros, un 2,2% més que l'any anterior.

El 60,9% de les llars catalanes reben almenys un tipus de prestació social, 1,7 punts percentuals menys que l'any anterior. El percentatge de llars que han rebut prestacions per vellesa o supervivència és un 57,7%, mentre que les que han rebut alguna prestació d'atur són un 38,2%. Finalment, un 23,7% de les llars han estat beneficiàries d'alguna de la resta de subsidis i prestacions.

L'índex de desigualtat (S80/S20) mostra com el 20% de les llars amb més ingressos (quintil superior) acumulen 5,5 vegades el que ingressen el 20% de les llars amb menys ingressos (quintil inferior), mentre que l'any anterior era de 6 vegades.

El llindar de risc de pobresa augmenta un 4% l'any 2016

Coherentment amb l'increment de la renda, el llindar d'ingressos per sota del qual es considera que una llar està en situació de risc de pobresa ha crescut un 4% respecte de l'any anterior, i se situa en 10.054 euros en el cas de les llars formades per una sola persona i en 21.114 en les llars de dos adults i dos infants.

Aquest augment del llindar superior al creixement de la renda indica una certa tendència igualitària i comporta que determinats col·lectius específics que abans tenien la renda just per sobre de l'anterior llindar i que ara no l'han incrementat prou, passin a ser comptabilitzats en situació de risc. Aquest és el cas de determinats grups de pensionistes.

El risc de pobresa dels menors de 16 anys disminueix 3,9 punts percentuals respecte al 2015

El 19,2% de la població catalana està per sota del llindar de risc de pobresa. El risc de pobresa és superior entre els menors de 16 anys, amb un 24,0%, tot i que ha baixat 3,9 punts respecte a l'any 2015. La taxa de risc de pobresa de les persones de 16 a 64 anys és del 19,0% i la dels més grans de 65 anys és del 15,0%.

Segons la composició de la llar, les llars amb fills dependents són les que tenen taxes més elevades de risc de pobresa (amb un 23%), tot i que ha disminuït 2,1 punts respecte a l'any anterior. Dins d'aquest grup, la taxa més elevada és la de les llars d'un adult amb un o més fills dependents (40,4%). D'altra banda, el risc de pobresa de les llars sense fills dependents se situa en el 14,9%, 2,4 punts percentuals per sobre de la del 2015.

¹ Ingressos nets percebuts durant l'any anterior de referència de l'enquesta.

La comparació entre les taxes de risc de pobresa abans o després de transferències socials permet mesurar la incidència del sistema de protecció social en la reducció del risc de pobresa. La taxa de risc de pobresa abans de cap transferència social és del 41,6% i passa al 24,7% després de comptabilitzar les pensions de vellesa i supervivència i al 19,2% quan es comptabilitzen totes les transferències socials.

La taxa AROPE disminueix i se situa en el 22,5% de la població

L'any 2016 un 22,5% de la població catalana estava en risc de pobresa o exclusió social en comparació amb el 23,5% de l'any 2015. La taxa de risc de pobresa o exclusió social, anomenada també *taxa AROPE* (*at risk of poverty or social exclusion rate*), és la proporció de població que està en risc de pobresa o té privació material severa o baixa intensitat de treball.

La disminució d'aquest indicador s'ha d'atribuir a la disminució dels dos components no monetaris: les situacions de privació material severa declarades per les llars enquestades i la intensitat de treball en la llar, ja que el risc de pobresa s'ha mantingut pràcticament estable (-0,2 punts percentuals).

D'una banda, la proporció de llars en situació de privació material severa ha disminuït del 6,7% del 2015 al 5,5% el 2016. Aquesta disminució afecta fonamentalment els infants de menys de 16 anys que passen de l'11,1% el 2015 al 6% el 2016. La situació de privació material severa és aquella en què una llar té carència forçada en 4 dels 9 ítems considerats internacionalment com a bàsics (menjar carn cada dos dies, fer una setmana de vacances, poder escalfar la casa, etc.).

D'altra banda, la proporció de llars amb baixa intensitat de treball ha disminuït del 8,8% l'any 2015 al 7,2% el 2016, com a conseqüència de l'increment de l'ocupació.

Nous indicadors de risc de pobresa amb lloguer imputat

L'Idescat també millora la informació sobre l'Enquesta de condicions de vida oferint el càlcul de la renda en espècies que reben les llars que tenen un habitatge sense pagar-ne lloguer. Això permet comparar-les amb les llars que sí que han de pagar un lloguer.

L'any 2016, la inclusió del lloguer imputat representa un increment d'un 12,9% en els ingressos mitjans de les llars catalanes i una reducció d'1,1 punts percentuals de la taxa de risc de pobresa i de 0,4 punts de la taxa AROPE. Els resultats de l'estadística tenint en compte aquests ingressos reflecteixen una millora per a aquells col·lectius que tenen una propensió més alta a disposar d'un habitatge en propietat, com és el cas dels més grans de 65 anys, que milloren la taxa de risc de pobresa del 15,0% al 8,5%.

Taula 1. Taxa de risc de pobresa per edat. Catalunya. 2013-2016

	Edat			Taxa
	menys de 16	16 a 64	65 i més	Total
	2013	27,3	19,8	12,4
2014	28,8	20,6	14,4	20,9
2015	27,9	18,5	12,1	19,0
2016	24,0	19,0	15,0	19,2

Font: Idescat.

Taula 2. Taxa i població en risc de pobresa. Principals variables. Catalunya. 2015-2016

	2015		2016	
	Població (milers)	Taxa	Població (milers)	Taxa
Sexe				
Homes	686,4	18,9	656,8	18,2
Dones	713,6	19,0	749,1	20,0
Composició de la llar				
Sense fills dependents*	450,4	12,5	522,8	14,9
Unipersonal	144,8	19,7	185,5	24,7
Dos adults sense fills dependents	197,5	11,4	239,3	14,1
Altres llars sense fills dependents	108,0	9,6	98,0	9,3
Amb fills dependents	949,6	25,1	881,4	23,0
Un adult amb un o més fills dependents	95,0	34,1	116,5	40,4
Dos adults amb un o més fills dependents	627,6	23,4	564,4	20,1
Altres llars amb fills dependents	227,1	27,4	200,4	26,9
Total	1.400,0	19,0	1.405,9	19,2

Font: Idescat.

*Fill dependent: fill menor de 16 anys o fill entre 16 i 24 anys que viu almenys amb un dels pares i que és econòmicament inactiu.

Taula 3. Taxa de risc de pobresa abans i després de transferències socials Catalunya. 2015-2016

	2015	2016
Abans de totes les transferències	42,1	41,6
Després de les pensions, abans d'altres transferències	24,9	24,7
Després de totes les transferències	19,0	19,2

Font: Idescat.

Taula 4. Llindar de risc de pobresa. Composició de la llar Catalunya. 2015-2016

	<i>Euros anuals</i>	
	2015	2016
Un adult	9.667,3	10.054,4
Un adult i dos infants	15.467,7	16.087,0
Dos adults	14.500,9	15.081,6
Dos adults i dos infants	20.301,3	21.114,2
Dos adults i tres infants	23.201,5	24.130,6

Font: Idescat.

Taula 5. Llars segons la necessitat de rebre ajuda per a béns bàsics en els últims 12 mesos per origen de l'ajuda. Catalunya. 2016

	Milers de llars	% sobre el total de llars
Han necessitat ajuda de familiars o amics	131	4,4
Han necessitat ajuda d'entitats privades o religioses	29	1,0
Han necessitat ajuda de familiars i d'entitats	32	1,1
No han necessitat rebre ajuda	2.774	93,5
Total	2.966	100

Font: Idescat.

Taula 6. Llars segons si han estat privades d'alguna font d'energia necessària per a la vida diària en els últims 12 mesos, per causes econòmiques. Catalunya. 2016

	Percentatge
Han estat privades	1,4
No han estat privades	98,6
Total	100

Font: Idescat.

**Taula 7. Renda mitjana neta anual per llar, persona i unitat de consum
 Catalunya. 2013-2016***

	Euros			% variació respecte de l'any anterior		
	Per llar	Per persona	Per unitat de consum	Per llar	Per persona	Per unitat de consum
2013 *	30.423	12.111	17.883			
2014 *	30.407	12.205	18.104	-0,1	0,8	1,2
2015 *	30.655	12.283	18.236	0,8	0,6	0,7
2016*	31.339	12.660	18.828	2,2	3,1	3,2

Font: Idescat.

*Ingressos nets percebuts durant l'any anterior de referència de l'enquesta.

**Taula 8. Llars per tipus de prestacions socials rebudes
 Catalunya. 2015-2016**

	2015	2016
Total de llars (milers)	2.957	2.966
Llars que reben prestacions (%)	62,6	60,9
Llars que reben prestacions (milers)	1.850	1.805
De vellesa i supervivència (%)	57,4	57,7
Per atur (%)	38,5	38,2
Altres prestacions o subsidis (%)	21,1	23,7

Font: Idescat.

**Taula 9. Taxa de risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE) i els seus components
 Catalunya. 2013-2016**

	Taxa de risc de pobresa	Baixa intensitat de treball*	Privació material severa	Risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE)
2013	19,8	10,8	6,1	24,5
2014	20,9	12,0	6,3	26,0
2015	19,0	8,8	6,7	23,5
2016	19,2	7,2	5,5	22,5

Font: Idescat.

*Càlcul efectuat sobre la població de 18 a 59 anys i aplicat a la població de 0 a 59 anys.

Taula 10. Indicadors amb lloguer imputat. Renda i risc de pobresa Catalunya. 2016

Renda mitjana neta anual per llar (*)	35.396,20
Renda mitjana neta anual per persona (*)	14.299,30
Llindar de risc de pobresa per composició de la llar	
Un adult	11.455,6
Un adult i un infant	14.892,3
Dos adults	17.183,4
Dos adults i dos infants	20.620,0
Taxa de risc de pobresa per sexe	
Homes	17,2
Dones	19,0
Total	18,1
Taxa de risc de pobresa per grups d'edat	
De 0 a 17 anys	28,2
De 18 a 64 anys	17,9
De 65 anys i més	8,5
Total	18,1
Taxa AROPE	22,1

Font: Idescat.

(*) Ingressos nets percebuts durant l'any anterior de referència de l'enquesta.

Nota metodològica

L'Idescat presenta una ampliació de resultats de l'Enquesta de condicions de vida realitzada conjuntament amb l'INE l'any 2016. Aquesta és una operació estadística de caràcter anual i harmonitzada en l'àmbit europeu, que té com a objectiu disposar d'informació estadística sobre la distribució de la renda, les condicions de vida i l'exclusió social. Pel que fa als resultats, la referència és l'any 2016, tot i que els ingressos i les prestacions socials es recullen amb referència a l'any anterior.

Enguany, s'afegeixen un conjunt de novetats metodològiques com a resultat de l'acord subscrit per l'Idescat i l'INE per millorar aquesta estadística. Així, d'una banda l'Idescat ha realitzat un treball de camp propi ampliant l'enquesta amb la informació sobre 1751 llars, de manera que la mostra conjunta passa a ser de 3.026 llars i 7.358 individus. L'objectiu principal d'aquesta ampliació ha estat millorar la fiabilitat estadística dels resultats. D'altra banda, l'acord també ha comportat incorporar algunes preguntes en l'operació centrades a analitzar alguns aspectes qualitius sobre les situacions de risc d'exclusió: pèrdua de fonts d'energia per dificultats econòmiques, necessitat de demanar ajut a familiars, amics o entitats privades per situacions de privació, entre altres.

L'Idescat ha comptat amb el suport del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Ingressos nets de la llar: Ingressos nets percebuts durant l'any anterior al de l'entrevista (per tant, a l'enquesta del 2016 es pregunta pels ingressos percebuts el 2015) pels membres de la llar.

Renda neta: Renda bruta menys l'impost sobre la renda, els impostos sobre el patrimoni i les cotitzacions obligatòries dels empresaris, assalariats, autònoms i desocupats a la Seguretat Social i les transferències trameses entre llars.

Taxa de risc de pobresa: Percentatge de persones que està per sota del llindar de risc de pobresa. El llindar es fixa com el 60% de la mediana dels ingressos disponibles anuals equivalents de la població catalana.

Taxa de risc de pobresa o exclusió social (taxa AROPE): Indicador que recull la proporció de població que es troba o bé en situació de risc de pobresa, o bé en situació de privació material severa, o bé que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa.

Lloguer imputat: És un component no monetari dels ingressos de la llar. Es pot aplicar a les llars que no paguen un lloguer complet per ser propietaris o per tenir un habitatge llogat a un preu inferior al del mercat o gratuït. El valor que s'imputa és l'equivalent al que es pagaria en el mercat per un habitatge semblant a l'ocupat, menys qualsevol lloguer realment abonat.

Població amb privació material severa: Es considera en aquesta situació la població que presenta una mancança forçada d'almenys quatre dels nou ítems següents: pagar sense endarreriments despeses relacionades amb l'habitatge o de compres ajornades; poder anar de vacances almenys una setmana a l'any; poder fer un àpat de carn, pollastre o peix (o l'equivalent vegetarià) almenys cada dos dies; poder afrontar despeses imprevistes; poder permetre's un telèfon (incloent-hi telèfon mòbil); poder permetre's un televisor; poder permetre's una rentadora; poder permetre's un cotxe; poder mantenir l'habitatge a una temperatura adequada.

Intensitat de treball a la llar: Les persones que viuen en llars amb una intensitat de treball molt baixa es defineixen com les persones de 0 a 59 anys que viuen en llars on els adults (els de 18–59, excepte els estudiants de 18–24 anys) van treballar menys del 20% del seu potencial total durant els 12 mesos anteriors.

Més informació sobre aquesta activitat a www.idescat.cat/n2649

Servei de premsa Telèfon +34-93.557.30.50 premsa@idescat.cat

Totes les notes de premsa a www.idescat.cat/premsa